

Перший тур X Української олімпіади з лінгвістики

12 березня 2023 р.

Старші класи

Максимальна оцінка за кожну з чотирьох задач — 20 балів

Час виконання роботи — 4 години

Пояснювати, як саме ви знайшли описаний вами набір закономірностей, або «математично» його обґрунтовувати не потрібно:

- *гірше*: «поглянувши на речення 5 і 10, у яких використовується префікс X-, а в перекладах фігурує форма множини, робимо висновок, що множина утворюється додаванням до слова префікса X-»;
- *краще*: «у даній мові форма множини утворюється додаванням до слова префікса X-».

1. Сандаве

Данило Мисак

Нижче у спрощеному записі подано кілька слів мови сандаве разом із перекладами:

Слово	Переклад
libe	свердли́ти
farei	бреху́н
baʔetetsi	збільшувати́ся
lawe	бути хороши́м
tsote	мініа́тюрний
ke	підніма́тися
imei	співа́к

Слово	Переклад
balo	пасти́
libeʔi	дри́ль
tata	зачісува́тися
baʔete	гігантськи́й
fare	брехати́
!ameʔi	сокира
tso	бути мали́м

Завдання 1. Перекладіть мовою сандаве:

співати, чудовий, зменшуватися, драбина.

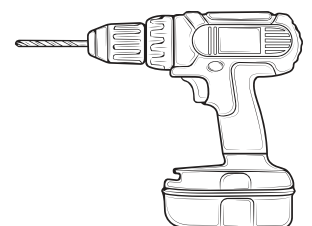
Завдання 2. Перекладіть українською:

baʔe, !ame, baloi, lawetetsi, tataʔi.

Завдання 3. Слово **baʔete** і ще два слова, представлених у задачі, мають по одному додатковому значенню. Про які саме слова та значення йдеться?

Примітка. Сандаве — мова, якою розмовляють близько 60 тисяч представників однойменного народу в Танзанії. Родинні зв'язки цієї мови достеменно не встановлені.

Символи ʔ, | та !, а також сполучення літер *ts* позначають особливі приголосні мови сандаве.

дри́ль

Нижче подано речення мовою інну-аймун разом із перекладами українською:

- 1 **Kâpimipanitît anite tâuat auâssat.**
Діти — у літаку.
- 2 **Mîthshishûtshuâpît anite takuana nashûpa.**
Супи — у ресторані.
- 3 **Patshuiânitshuâpît anite tâuat nâpessat.**
Хлопці — у наметі.
- 4 **Nipît anite takuan patshuiânitshuâp.**
Намет — у воді.
- 5 **Shîpîssît anite takuan assî.**
Земля — у струмку.
- 6 **Assît anite tâu ishkuess.**
Дівчинка — на землі.
- 7 **Atâuitshuâpît anite tâuat ishkuueuat.**
Жінки — у магазині.
- 8 **Nashûpît anite takuana ashinîa.**
Камені — у супі.

Завдання 1. Перекладіть українською:

- 9 **Mîthshimît anite takuan nipî.**
- 10 **Shîpîssît anite takuana mîthshishûtshuâpa.**
- 11 **Nipît anite takuan kâpimipanit.**
- 12 **Ashinîssît anite tâu nâpeu.**

Завдання 2. Перекладіть мовою інну-аймун:

- 13 Дитина — на камені.
- 14 Магазин — у наметі.
- 15 Камінці — у їжі.
- 16 Чоловіки — у літаку.

Примітка. Мова інну-аймун належить до алзької мовної родини. Нею розмовляє близько 10 тисяч осіб на сході Канади. Літери *â*, *î* та *û* позначають особливі голосні, а сполучення літер *sh*, *ss*, *tsh* — особливі приголосні цієї мови.

Нижче подано таблицю з частиною літер абетки мови санталі та їхньою відповідною приблизною вимовою. Порядок літер випадковий. Вміст деяких комірок пропущено.

№	Літера	Вимова
1	ᱚ	<i>p</i>
2	ᱛ	
3	ᱜ	<i>u</i>
4		<i>c'</i>
5	ᱞ	<i>w</i>
6	ᱟ	
7	ᱠ	<i>η</i>
8	ᱡ	<i>k</i>
9	ᱢ	<i>o</i>
10	ᱣ	

№	Літера	Вимова
11	ᱤ	<i>r</i>
12	ᱥ	
13	ᱦ	<i>t'</i>
14	ᱧ	<i>h</i>
15	ᱨ	<i>y</i>
16	ᱩ	
17	ᱪ	<i>m</i>
18	ᱫ	<i>p'</i>
19		<i>t</i>
20	ᱭ	<i>i</i>

Далі в алфавітному порядку наведено назви цих же літер, записані латиницею, а також значення відповідних слів у мові санталі та/або зв'язок назви літери з її виглядом:

- **aaᱚ**: вказування на третю особу («він») правою рукою;
- **aaᱠ**: лебідь, що видає даний звук;
- **aaᱢ**: вказування на другу особу («ти») лівою рукою;
- **aaᱞ**: розкривання вуст;
- **ag**: вигляд рота при вимові даної літери;
- **at**: планета Земля;
- **ep**: отримання чогось двома руками;
- **err**: зміна шляху через перешкоду;
- **ih**: підняті руки;
- **ir**: серп;
- **is**: плуг;
- **le**: зміна курсу річок;
- **li**: дерево, що хилиться;
- **lo**: вигляд рота при вимові даної літери;
- **lu**: посудина для приготування їжі;
- **ob**: кучеряве волосся;
- **ott**: верблюжий горб;
- **ud**: гриб;
- **unn**: бджола, що видає даний звук;
- **uy**: чоловік, що нахиляється.

Завдання. Відновіть відповідності між літерами та їхніми назвами, а також вміст пропущених комірок таблиці.

Примітка. Санталі — одна з офіційних мов Індії. Абетка цієї мови називається ол-чікі.

Літери *c*, *g* та *j* тут позначають звуки, близькі до українських *ч*, *г* та *дж* відповідно. Апострофи й крапки під літерами позначають особливі способи вимови відповідного звука.

Нижче подано кілька слів мовою пакаасновос разом із перекладами:

Слово	Переклад
tajuhu'	ваші листки
warakon	його спина
ximixi'	наші серця
tununuhu'	ваше волосся
konakon	його стріла
tarajixi'	наші вуха
mapawuruhu'	ваші кийки
witakam	її підстилка
werexi'	наші носи
winahu'	ваші голови
xirikon	його будинок

Слово	Переклад
tenenekem	її волосся
wuxukun	його квітка
mapawirikam	її кийок
waraxi'	наші спини
werekem	її ніс
hopaxikon	його поперек
tajixi'	наші листки
taraxikam	її вухо
wijexi'	наші квіти
konahu'	ваші стріли
tirijexi'	наше вугілля

Завдання. Перекладіть мовою пакаасновос:

ваші підстилки її квітка його голова наше волосся ваші будинки її серце
 його листок ваші попереки її стріла наші кийки його ніс її вугілля

Примітка. Пакааснóвос — єдина досі жива мова чапакурської мовної родини, якою розмовляють близько двох тисяч осіб на кордоні Бразилії та Болівії. Символ ' позначає особливий приголосний звук цієї мови.